QORTI CIVILI -PRIM'AWLA

IMHALLEF : ONOR. DR. GINO CAMILLERI LL.D.

Seduta tal-25 ta' Mejju 2001

Citazzjoni numru 99/97 GC

Grezzju, Sapienza, Karmenu u Lourdes mart Rozario Camilleri ahwa Bonnici

vs

George Diacono

Il-Qorti

Rat ic-citazzjoni fejn l-atturi ppremettew :-

Illi l-atturi li huma anzjani jidhlu minn dahla li tibda minn St. Benedict Street, numru 36, Hal-Kirkop, liema passagg jaghti ghal gor-razzett liema razzett hu imdawwar bicciet ta' raba li jinsabu fost il-bini fejn bicca zghira l-isteess atturi huma proprjetarji filwaqt li bicctejn ohra huma imqabblin favur l-attur Grezzju Bonnici;

Illi l-istess atturi huma ko-proprjetarji tal-imsemmi passagg fejn fil-11 ta' Dicembru, l996, abbuzivament u minghajr ebda dritt gie imbarrat bil-kantun mal-qiegh tal-bieb ta' barra li jaghti ghall-dan il-passagg kif wkoll tpoggiet kanna biex l-atturi jkunu projbiti u jisibu diffikulta biex jidhlu anki bil-mutur tal-hart u biex jgawdu l-istess raba u passagg kif inhu xieraq;

Illi dan huwa spoll tad-drittijiet tal-atturi fejn dan ix-xoghol sar minghajr ebda raguni valida fil-ligi;

Ghalhekk l-atturi talbu li l-konvenut jghid ghaliex m'ghandiex din il-Qorti:-

1. tikkundanna lill-konvenut sabiex fi zmien qasir u perentorju jerga jqieghed lill-istess atturi fl-istat ewlieni ta' godiment tad-dritt ta' passagg u anki peress li huma ko-proprjetarji li minnu gew spolljati mill-konvenut kif intqal hawn fuq u dan ghal-ebda raguni validi fil-ligi;

Bl-ispejjes kontra l-istess konvenut li gie ingunt ghas-subizzjoni u b'riserva ghall-azzjoni tad-danni sofferti u li ghad jistaw jsofru l-istess atturi minhabba l-agir abbuziv tal-istess konvenut;

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-atturi debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda taghhom;

Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-konvenut fejn gie eccepit :

1. Preliminarjament in-nullita tac-citazzjoni in kwantu intavolata kontra l-eccipjent biss u mhux wkoll kontra martu, kif hu mehtieg bil-ligi meta si tratta ta' proprjeta immobbli;

2. In-nullita tal-azzjoni invtavoltata in kwantu "actio spolii" stante l-karenza tal-element tal-"infra bimestre deducisse" li hu mehtieg 'ad validitatem' ghar-riuxxita' tal-'actio spolii';

3. Illi mhux minnu illi l-atturi huma komproprjetarji ta' dan il-passagg izda ghandhom biss jedd ta' passagg bir-rigel;

4. Illi l-konvenut ma kkommetta ebda att spoljattiv stante li mhux qed itellef dan il-jedd ta' passagg bir-rigel, tant illi l-atturi ghadhom sallum jezercitaw dan il-jedd u jghaddu minn dal-passagg;

5. Illi l-esponent ma kkommetta ebda att spoljattiv ahd-dannu tal-atturi;

6. Illi t-talbiet attrici huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kollha kontra l-atturi;

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut debitament konfermata bil-gurament u l-lista tax-xhieda taghhom;

Rat l-atti l-ohra kollha tal-kawza u d-dokumenti esibiti;

Semghet lill-partijiet u x-xhud prodott mill-konvenut;

Rat il-verbal tas-seduta tal-11 ta' Marzu 1999;

Ikkonsidrat:

L-atturi, li ddikjaraw li huma anzjani, ppremettew li huma ko-proprjetarji ta' passagg, li jibda minn numru 36, St. Benedict Street, Hal-Kirkop, u li jaghti ghal go razzett taghhom u bicciet ta' raba, li huma proprjeta tal-atturi jew li huma imqabblin lill-attur Grezzju Bonnici. L-atturi jallegaw li, fil-11 ta' Dicembru l996, il-konvenut abbuzivament u minghajr ebda dritt imbarra b'kantun il-bieb ta' barra li jaghti ghall-dan il-passagg, kif ukoll pogga kanna sabiex l-atturi jkunu projbiti jew jisibu diffikulta biex jidhlu fl-istess passagg. L-atturi ghalhekk qed jallegaw li l-konvenut ikkometta spoll fil-konfront taghhom;

Da parti tieghu l-konvenut qed jeccepixxi preliminarjament li c-citazzjoni hi nulla peress li ma saritx ukoll kontra martu, kif ukoll peress li ma saritx fiz-zmien ta' xagharejn kif trid il-ligi. Huwa qed jeccepixxi ukoll li mhux minnu illi l-atturi huma komproprjetarji tal-passagg in kwestjoni, izda huma jgawdu biss dritt ta' passagg bir-rigel minnu. Huwa qed jeccepixxi ukoll li ma kkommetta ebda att spoljattiv, stante li mhux qed itellef dan il-jedd ta' passagg bir-rigel, tant illi l-atturi ghadhom sallum jezercitaw dan il-jedd u jghaddu minn dal-passagg;

Din l-azzjoni tal-atturi hi wahda possessoria ta' spoll privileggjat. In effett it-termini stess tac-citazzjoni jindikaw dan. F'dan ir-rigward jista jinghad li gie ritenut minn din il-Qorti fil-kawza "Michael Mamo -vs- Philip Grima" deciza fis-7 ta Frar 1958 illi "n-natura tal-azzjoni ghandha tigi principalment dezunta mit-termini li fihom tkun koncepita c-citazzjoni";

Jirrizulta ghalhekk li din l-azzjoni hi mghamula a basi tal-provedimenti tal-artikolu 535 tal-Kodici Civili (Kap.16). Sabiex tirnexxi din l-azzjoni ma hemmx ghalfejn li l-atturi jipprovaw li huma s-sidien tal-passagg in kwestjoni. Hu bizzejjed li l-atturi jipprovaw li huma semplicement il-possessuri tal-istess passagg in kwestjoni u li huma gew molestati mill-konvenut. Inoltre b'referenza ghall-artikolu 524 tal-istess Kodici Civili hu bizzejjed li l-atturi jipprovaw l-anqas grad ta pussess, u cioe li huma kienu almenu qed jiddetjenu ghan-nom ta haddiehor. Ghalhekk b'referenza ghall-eccezzjoni tal-konvenut li l-atturi mhux sidien tal-passagg in kwestjoni, hu bizzejjed li l-istess atturi jipprovaw li huma kienu possessuri jew detenturi tal-istess passagg. In effett il-konvenut stess jammetti li l-atturi ghandhom id-dritt li juzaw u li jghaddu mill-passagg in kwestjoni. Jirrizulta ghalhekk ipprovat li l-atturi huma pussessuri tal-istess passagg;

Jirrizulta ukoll li l-atturi gew molestati f'dan il-pussess mill-konvenut. Hawnhekk ukoll il-konvenut jammetti li kien hu li pogga l-kantun u l-kanna sabiex jostakola lill-atturi fl-uzu taghhom tal-passagg. Il-konvenut jghid li ghamel dan l-ostakolu sabiex jassikura li l-atturi jghaddu biss bir-rigel. Is-semplici fatt li l-attur pogga dan l-ostakolu hu molestja ghall-atturi fil-godiment taghhom tal-passagg. Inoltre bl-ebda mod ma gie pruvat li l-atturi jgawdu biss dritt ta' passagg bir-rigel;

Skond l-artikolu 535 tal-Kodici Civili l-azzjoni ta spoll privileggjat trid issir fi zmien xaharejn minn meta jkun sar l-ispoll. Il-konvenut qed jeccepixxi li din l-azzjoni ma saritx fl-imsemmi zmien li trid il-ligi. L-atturi kkonferma li raw lill-konvenut jghamel l-ostakolu in kwestjoni fil-11 ta' Dicembru l996. Da parti tieghu l-konvenut qal li l-kantun poggieh bejn April u Mejju tal-1996 u sabiex jikkonferma dan huwa esibixxa zewg ittri li gew mibghutin lilu mill-konsulent legali tal-atturi li jikkoncernaw l-imsemmi ostakolu liema ittri huma datati Awissu 1996 u Settembru 1996. Il-konvenut stess jammetti, pero', li kien hemm okkazzjonijiet ohra precedenti fejn huwa kien pogga ostakolu fil-passagg in kwestjoni u ghalhekk ma jstax jigi eskluz li l-imsemmija ittri jirreferu ghall-dawn l-okkazzjonijiet precedenti. Ghalhekk jirrizulta sufficjentement pruvat li l-ostakolu tqieghed mill-konvenut f'Dicembru 1996 u konsegwentement din l-azzjoni saret fiz-zmien li trid il-ligi;

Ghandu jinghad ukoll li minhabba n-natura stess ta' din l-azzjoni ma kienx hemm ghalfejn li tigi ukoll imharrka mart il-konvenut. F'dan ir-rigward, ghalhekk, ma tirrizulta ebda nullita';

In vista ta dan kollu, l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenut ghandhom jigu michuda, filwaqt li t-talbiet attrici ghandhom jigu akkolti stante li jirrizultaw sufficjentement pruvati;

Ghal dawn il-motivi:

Tiddeciedi billi fl-ewwel lok tichad l-eccezzjonijiet kollha tal-konvenut u billi fit-tieni lok tilqa t-talbiet attrici u tiddikjara li l-atturi gew spoljati mill-konvenut, ghall-ebda raguni valida fil-ligi, fil-godiment taghhom tad-dritt ta' passagg in kwestjoni u b'hekk tikkundanna lill-konvenut sabiex fi zmien xahar millum inehhi l-ostakoli kollha li pogga ghar-rigward tal-istess passagg u konsegwentement jqieghed lill-istess atturi fl-istat ewlieni ta' godiment tad-dritt ta' passagg;

Spejjes kollha kontra l-istess konvenut.